Rättsfallssamlingen

FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT
YVES BOT
föredraget den 1 mars 2016[1]

**Mål C-43/15 P**

**BSH Bosch und Siemens Hausgeräte GmbH**
**mot**

**Kontoret för harmonisering inom den inre marknaden (varumärken, mönster och modeller) (harmoniseringskontoret)**

”Överklagande — Gemenskapsvarumärke — Invändningsförfarande — Delvist avslag på registreringsansökan — Förfarandebestämmelser för ingivande av överklagande i syfte att erhålla omprövning av invändningsenhetens beslut — Överklagande ingett av sökanden i enlighet med artiklarna 58 — 64 i förordning (EG) nr 207/2009 — Anslutningsöverklagande ingett av den invändande parten inom ramen för dennes svar på överklagandet enligt artikel 8.3 i förordning (EG) nr 216/96 — Huruvida anslutningsöverklagandet kan tas upp till prövning — Räckvidden av artikel 8.3 i förordning nr 216/96 — Förfarandegarantier föreligger inte — Åsidosättande av sökandens rätt att yttra sig och av den kontradiktoriska principen — Åsidosättande av rättskraftsprincipen — Prövning ex officio — Grund avseende tvingande rätt som unionsdomstolen ska pröva ex offico”

## I – **Inledning**

1. Överklagandet i förevarande mål har ingetts inom ramen för ett invändningsförfarande som inletts av LG Electronics Inc.[2] med avseende på en ansökan om registrering av gemenskapsvarumärket ”compressor technology” som ingetts till Kontoret för harmonisering inom den inre marknaden (varumärken, mönster och modeller) (harmoniseringskontoret) av BSH Bosch und Siemens Hausgeräte GmbH.[3] Överklagandet syftar till upphävande av den dom som meddelades av Europeiska unionens tribunal den 4 december 2014, BSH/harmoniseringskontoret – LG Electronics (compressor technology).[4]

2. Överklagandet kan delas in i två delar.

3. Å ena sidan kommer domstolen att än en gång behöva precisera i vilka situationer unionsdomstolen är skyldig att ex officio pröva en grund i syfte att utöva sin uppgift att kontrollera lagenligheten.

1 — Originalspråk: franska.
2 — Nedan kallat LG eller den invändande parten.
3 — Nedan kallat BSH eller sökanden.
4 — T-595/13, EU:T:2014:1023, nedan kallad den överklagade domen.

4. Å andra sidan kommer domstolen att behöva uttala sig om strukturen och funktionen hos de rättsmedel som är tillgängliga vid harmoniseringskontoret för att erhålla omprövning av invändningsenheternas beslut. Domstolen kommer särskilt att behöva fastställa räckvidden av artikel 8.3 i kommissionens förordning (EG) nr 216/96 av den 5 februari 1996 om processordningen för överklagningsnämnderna vid [Kontoret] för harmonisering inom den inre marknaden (varumärken och mönster) och reglerna för hur denna artikel ska tillämpas. [5]

5. I ovannämnda bestämmelse föreskrivs följande:

”I tvåpartsförfaranden får svaranden i sitt svar på överklagandet begära att en del i det omtvistade beslutet som inte berörs i överklagandet ogiltigförklaras eller ändras. En sådan begäran skall förfalla om klaganden drar tillbaka överklagandet.”

6. I förevarande mål ingav BSH ett överklagande i enlighet med artiklarna 58–64 i rådets förordning (EG) nr 207/2009 av den 26 februari 2009 om gemenskapsvarumärken [6] i syfte att erhålla omprövning av invändningsenhetens beslut med avseende på en mycket begränsad förteckning över varor. LG ingav å sin sida ett anslutningsöverklagande i syfte att erhålla omprövning av detta beslut med avseende på en mycket längre förteckning över varor, och gjorde detta inom ramen för sitt svar på överklagandet, vilket ingavs enligt artikel 8.3 i förordning nr 216/96.

7. Genom beslut av den 5 september 2013 [7] ogillade harmoniseringskontorets första överklagandenämnd (nedan kallad överklagandenämnden) BSH:s överklagande och biföll delvis LG:s yrkande.

8. Förevarande mål avser huruvida detta beslut var lagenligt.

9. Medan talan om ogiltigförklaring vid tribunalen endast avsåg bedömningen i sak av risken för förväxling mellan motstående kännetecken vid en registrering av varumärket ”compressor technology”, föranleder överklagandet till domstolen två rent rättsliga frågor avseende, å ena sidan, prövning ex officio och, å andra sidan, huruvida ett rättsmedel föreligger och dess lagenlighet.

10. Vad gäller prövningen ex officio föreslår jag att domstolen upphäver den överklagade domen, inte på grundval av de grunder som BSH har åberopat vid domstolen, utan eftersom tribunalen underlät att ex officio pröva två grunder avseende tvingande rätt, vilka avsåg, för det första, bristande behörighet hos överklagandenämnden att ompröva invändningsenhetens beslut med avseende på andra varor än dem som sökanden hade angett i överklagandet och, för det andra, åsidosättande, inom ramen för förfarandet, av sökandens rätt att yttra sig.

11. Eftersom dessa båda grunder har varit föremål för ett kontradiktoriskt förfarande vid domstolen, föreslår jag att domstolen prövar dem ex officio och själv avgör tvisten.

12. Mot denna bakgrund kommer domstolen att, med beaktande av såväl de bestämmelser som föreskrivs i artiklarna 58–64 i förordning nr 207/2009 som de förfarandegarantier som stadfästs i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan), behöva avgöra bland annat huruvida artikel 8.3 i förordning nr 216/96 egentligen syftar till att inrätta ett parallellt rättsmedel till det rättsmedel som föreskrivs i förordning nr 207/2009.

5 — EGT L 28, 1996, s. 11. I dess lydelse enligt kommissionens förordning (EG) nr 2082/2004 av den 6 december 2004 (EUT L 360, 2004, s. 8) (nedan kallad förordning nr 216/96).

6 — EUT L 78, 2009, s. 1.

7 — Beslut i ärende R 1176/2012–1 i dess lydelse enligt ändringsbeslut av den 3 december 2013, nedan kallat det omtvistade beslutet.

13. Domstolen kommer att behöva undanröja den nuvarande rättsliga osäkerheten, som beror på att det i harmoniseringskontorets olika överklagandenämnder och tribunalens olika sammansättningar saknas ett enhetligt synsätt på hur denna bestämmelse ska tolkas.

14. I det här förslaget till avgörande kommer jag att förklara skälen till varför det är uppenbart att artikel 8.3 i förordning nr 216/96 inte kan syfta till att erbjuda ett rättsmedel som är oberoende av det som föreskrivs i artikel 58 och följande artiklar i förordning nr 207/2009. Jag kommer följaktligen att hävda att överklagandenämnden, genom att ta upp till prövning och bifalla ett anslutningsöverklagande som uppenbart borde ha avvisats, saknade behörighet att ompröva invändningsenhetens beslut med avseende på andra varor än dem som avsågs i huvudöverklagandet och att den överskred gränserna för sin behörighet.

15. Jag kommer även att subsidiärt förklara att överklagandenämnden åsidosatte BSH:s rätt till försvar genom att inte låta BSH yttra sig över LG:s anslutningsöverklagande.

16. Jag kommer följaktligen att föreslå att domstolen ska ogiltigförklara det omtvistade beslutet och förplikta harmoniseringskontoret att ersätta rättegångskostnaderna i båda instanserna.

## II – **Tillämpliga unionsbestämmelser**

### A – *Förordning nr 207/2009*

17. Rådets förordning (EG) nr 40/94 av den 20 december 1993 om gemenskapsvarumärken[8] har upphävts och ersatts genom förordning nr 207/2009, som trädde i kraft den 13 april 2009. Med beaktande av att dagen för ingivande av registreringsansökan är avgörande för fastställandet av den materiella rätt som är tillämplig och att ansökan i fråga ingavs den 24 november 2008, regleras förevarande tvist dels av förfarandebestämmelserna i förordning nr 207/2009, dels av de materiella bestämmelserna i förordning nr 40/94.

18. Artikel 8 i förordning nr 40/94, som har rubriken ”Relativa registreringshinder”, återges utan ändringar i förordning nr 207/2009. I punkt 1 i denna artikel föreskrivs följande:

”Om innehavaren av ett äldre varumärke invänder ska det varumärke som ansökan gäller inte kunna registreras

…

b) om det – på grund av att det är identiskt med eller liknar det äldre varumärket och de varor eller tjänster som omfattas av varumärkena är identiska eller är av liknande slag – föreligger en risk att allmänheten förväxlar dem inom det område där det äldre varumärket är skyddat, inbegripet risken för att varumärket associeras med det äldre varumärket.”

19. Artikel 59 i förordning nr 207/2009, som har rubriken ”Rätt att överklaga och att vara part i överklagandeförfarande”, återfinns i avdelning VII i förordningen, som har rubriken ”Överklaganden”. I denna artikel föreskrivs följande:

”En part får överklaga ett beslut som gått honom emot …”

8 — EGT L 11, 1994, s. 1; svensk specialutgåva, område 17, volym 2, s. 3.

20. I artikel 60 i förordningen, som har rubriken ”Tidsfrist och överklagandeform”, och som även den ingår i avdelning VII, föreskrivs följande:

”Ett överklagande ska framställas skriftligen hos [harmoniseringskontoret] inom två månader från dagen för meddelandet av det beslut som överklagas. Överklagandet ska inte anses ha givits in förrän överklagandeavgiften har betalats ...”

21. I artikel 63.2 i förordningen, under rubriken ”Prövning av överklaganden”, anges följande:

”Vid prövningen av överklagandet ska överklagandenämnden vid behov anmoda parterna att inom viss tid avge yttrande över skrivelser från överklagandenämnden eller inlaga från annan part.”

22. I artikel 64.1 i förordning nr 207/2009, under rubriken ”Beslut i ärenden om överklagande”, föreskrivs följande:

”Efter prövning om överklagandet är befogat ska överklagandenämnden avgöra överklagandet. Överklagandenämnden får antingen vidta de åtgärder som kunnat vidtas av den enhet som meddelat det överklagade beslutet eller återförvisa ärendet till denna enhet …”

23. I artikel 75 andra meningen i denna förordning anges dessutom att harmoniseringskontorets beslut ”får endast grunda sig på omständigheter som parterna har haft tillfälle att yttra sig över”.

24. I artikel 76.1 i förordningen, under rubriken ”Prövning av sakförhållandena på eget initiativ”, anges följande:

”Vid förfarande inför [harmoniseringskontoret] ska detta utan särskilt yrkande pröva sakförhållandena; dock ska i ärenden om relativa registreringshinder prövningen vara begränsad till vad parterna åberopat och yrkat.”

B – *Förordning (EG) nr 2868/95*

25. Enligt femte och sjätte skälet i kommissionens förordning (EG) nr 2868/95 av den 13 december 1995 om genomförande av förordning nr 40/94[9] fastställs i denna förordning de regler som är nödvändiga för genomförande av bestämmelserna i förordning nr 207/2009 i syfte att säkerställa ett smidigt och effektivt fungerande varumärkesförfarande vid harmoniseringskontoret.

26. Beträffande förfarandebestämmelserna innehåller avdelning X i denna förordning kompletteringar till bestämmelserna om ingivande och prövning av överklagande.

27. I regel 49 i förordning nr 2868/95, som har rubriken ”Avvisande av överklagandet”, preciseras följande:”1. Om överklagandet inte uppfyller artiklarna [58–60 i förordning nr 207/2009] och regel 48.1 c och 48.2 [om innehållet i överklaganden], skall besvärsnämnden avvisa överklagandet ...

…

3. Om avgiften för överklagandet har betalats efter det att tidsfristen för inlämning av överklagandet enligt artikel [60 i förordning nr 207/2009] har löpt ut, skall överklagandet inte anses vara inlämnat ...”

9 — EGT L 303, 1994, s. 1.

C – *Förordning nr 216/96*

28. I artikel 8 i förordning nr 216/96, som har rubriken ”Förfarandet”, föreskrivs följande:

”…

2. I tvåpartsförfaranden och utan att det påverkar tillämpningen av artikel [63.2 i förordning nr 207/2009] får sammanställningen av grunderna för överklagandet och motpartens svar på denna kompletteras med ett genmäle från klaganden som skall inkomma inom två månader efter det att klaganden underrättats om svaret på överklagandet samt ett genmäle från motparten som skall inkomma inom två månader efter det att motparten underrättats om klagandens genmäle.

3. I tvåpartsförfaranden får svaranden i sitt svar på överklagandet begära att en del i det omtvistade beslutet som inte berörs i överklagandet ogiltigförklaras eller ändras. En sådan begäran skall förfalla om klaganden drar tillbaka överklagandet.”

## III – **Bakgrund till målet**

29. Genom beslut av den 3 maj 2012 avslog invändningsenheten delvis den ansökan om registrering av gemenskapsvarumärket ”compressor technology” som hade ingetts av BSH. Invändningsenheten ansåg att det fanns en risk för förväxling med det äldre varumärket ”KOMPRESSOR”, som innehades av LG, med avseende på en del av de angivna varorna, som omfattades av klasserna 7, 9 och 11 i Niceöverenskommelsen,[10] bland annat elektrisk rengöringsutrustning för hushållet, inbegripet dammsugare och apparater för uppsugning av torrt och fuktigt avfall.[11]

30. Med avseende på övriga angivna varor i klasserna 7, 9 och 11 avslog invändningsenheten den invändning som hade framställts av LG med motiveringen att det inte förelåg någon risk för förväxling.

31. Beslutet delgavs parterna den 3 maj 2012.

32. BSH överklagade beslutet den 26 juni 2012 med användning av den för ändamålet avsedda blanketten och ingav en inlaga med grunderna för överklagandet den 3 september 2012. BSH yrkade omprövning av invändningsenhetens beslut vad gällde bedömningen av risken för förväxling i fråga om elektrisk rengöringsutrustning för hushållet, inbegripet dammsugare och apparater för uppsugning av torrt och fuktigt avfall, som omfattas av klass 7, medan övriga varor inte berördes.

33. Den 31 oktober 2012 inkom LG med en enda handling, som hade rubriken ”Svar på överklagandet”, i vilket företaget dels yttrade sig över de argument som BSH hade anfört till stöd för sitt överklagande, dels yrkade att invändningsenhetens beslut skulle omprövas och att ansökan om registrering av märket ”compressor technology” skulle ogillas till en större del. LG hävdade särskilt att det, tvärtemot vad invändningsenheten angett i sitt beslut, fanns en risk för förväxling med avseende på följande varor:

— Klass 7: elektriska apparater för undanskaffande av avfall, det vill säga avfallskvarnar och avfallskomprimeringsmaskiner.

10 — Niceöverenskommelsen om internationell klassificering av varor och tjänster vid varumärkesregistrering av den 15 juni 1957, med ändringar och tillägg.

11 — För en fullständig förteckning över de berörda varorna, se punkt 3 i den överklagade domen.

— Klass 9: personvågar; elektriska foliesvetsningsapparater; apparater för fjärrkontroll, fjärrstyrnings-, signal- och styranordningar (elektriska/elektroniska) för hushålls- och köksmaskiner och anordningar; inspelade och oinspelade maskinläsbara databärare för hushållsapparater; elektriska automater för utmatning av drycker eller maträtter, försäljningsautomater; delar till samtliga nämnda varor, ingående i klass 9.

Delar ingående i klass 9 till elektriska apparater och instrument ingående i klass 9, det vill säga elektriska strykjärn; köksvågar.

— Klass 11: infraröda lampor (ej för medicinska ändamål); värmekuddar (ej för medicinska ändamål), värmetäcken (ej för medicinska ändamål); mekaniska saftpressar (saftapparater) för distribution av kylda drycker avsedda att användas i kombination med apparater för kylning av drycker.

34. Genom en skrivelse av den 8 november 2012, som hade rubriken ”Överlämnande av yttranden”, informerade harmoniseringskontoret BSH om de ”yttranden” som ingetts av LG och angav att ”det skriftliga förfarandet har avslutats och bifogade yttranden överlämnas följaktligen endast som information. Ärendet kommer i vederbörlig tid att överlämnas till överklagandenämnden som kommer att avgöra ärendet”.

35. I punkt 13 i det omtvistade beslutet konstaterade överklagandenämnden att det överklagande som ingetts av BSH kunde tas upp till prövning, eftersom det hade ingetts i enlighet med artiklarna 58–60 i förordning nr 207/2009 och regel 48 i förordning nr 2868/95.

36. I punkt 14 i det omtvistade beslutet påpekade överklagandenämnden, inom ramen för prövningen av överklagandets räckvidd, att LG i sitt svar på BSH:s inlaga med grunderna för överklagandet hade ingett ett ”anslutningsöverklagande” (”ancillary appeal”) i enlighet med artikel 8.3 i förordning nr 216/96, genom vilket LG begärt omprövning av invändningsenhetens beslut med avseende på ovannämnda varor som omfattas av klasserna 7, 9 och 11.

37. Till följd av prövningen ogillade överklagandenämnden BSH:s överklagande och biföll delvis LG:s anslutningsöverklagande.

38. BSH väckte då talan om ogiltigförklaring vid tribunalen med åberopande av en enda grund, vilken avsåg att överklagandenämnden hade åsidosatt artikel 8.1 b i förordning nr 207/2009 avseende bedömningen av risken för förväxling mellan de motstående kännetecknen.

39. Tribunalen ogillade talan.

## IV – **Parternas yrkanden vid domstolen**

40. BSH har yrkat att domstolen ska upphäva den överklagade domen och ogiltigförklara det omtvistade beslutet samt, i andra hand, återförvisa målet till tribunalen och förplikta harmoniseringskontoret att ersätta rättegångskostnaderna i båda instanserna.

41. Harmoniseringskontoret har yrkat att överklagandet ska ogillas och att BSH ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

## V – **Överklagandet**

42. BSH har åberopat två grunder till stöd för sitt överklagande.

43. Den första grunden har åberopats för första gången vid domstolen. Genom denna grund har BSH gjort gällande att harmoniseringskontoret åsidosatte artikel 60 i förordning nr 207/2009, i vilken fastställs de förfarandebestämmelser som är tillämpliga på ingivandet av överklaganden till harmoniseringskontorets överklagandenämnder. BSH har hävdat att LG:s anslutningsöverklagande borde ha avvisats, eftersom villkoren avseende tidsfrist och form i den artikeln inte var uppfyllda. i förordning nr 40/94

44. Den andra grunden avser åsidosättande av artikel 8.1 b inom ramen för bedömningen av risken för förväxling mellan kännetecknen ”compressor technology” och ”KOMPRESSOR”.

45. Jag anser inte att det i detta skede är nödvändigt att bedöma huruvida det omtvistade beslutet innehåller de fel som BSH har angett i sitt överklagande. Jag anser att den överklagade domen ska upphävas direkt, av det skälet att tribunalen underlät att ex officio fastställa att det omtvistade beslutet hade antagits av en myndighet som saknade behörighet, vilket utgjorde ett åsidosättande av sökandens rätt till försvar.

46. Jag anser att det är uppenbart att det anslutningsöverklagande som ingavs av den invändande parten inte kunde tas upp till sakprövning och att överklagandenämnden således saknade behörighet att ompröva invändningsenhetens beslut med avseende på de varor som angetts i överklagandet.

47. Jag konstaterar vidare att överklagandenämnden ändrade invändningsenhetens beslut och biföll den invändande partens yrkanden utan att först ha gett BSH tillfälle att på ett ändamålsenligt sätt framföra sina synpunkter, varigenom dennes rätt till försvar åsidosatts.

48. Bristande behörighet och åsidosättande av väsentliga formföreskrifter utgör grunder avseende tvingande rätt som unionsdomstolen kan eller ska pröva ex officio när parterna har underlåtit att åberopa dem.

49. Av de bestämmelser som reglerar förfarandet vid unionsdomstolarna, bland annat artikel 21 i stadgan för Europeiska unionens domstol och artikel 177 i tribunalens rättegångsregler, framgår att det är parterna som bestämmer och avgränsar tvisteföremålet. Unionsdomstolen får följaktligen i princip inte gå utöver parternas yrkanden och ska även pröva yrkandena inom ramen för de faktiska och rättsliga omständigheter som parterna redogjort för.

50. Unionsdomstolens roll är emellertid inte passiv. Inom ramen för tvister som avser gemenskapsvarumärken är dess domstolsprövning inte begränsad till enbart en upprepning av den prövning som harmoniseringskontorets överklagandenämnd har gjort dessförinnan.[12] Dess roll är inte heller begränsad till en saklig bedömning av parternas respektive ståndpunkt i tvisten genom att strikt hålla sig till de grunder och argument som dessa anfört. Unionsdomstolens funktion är nämligen inte enbart att agera skiljedomare. Den ska även säkerställa att unionsrätten iakttas, särskilt de grundläggande garantier som stadfästs i stadgan.

51. I unionsdomstolarnas respektive förfarandebestämmelser samt i rättspraxis har således flera möjliga situationer fastställts där unionsdomstolarna, i syfte att utöva sin uppgift att kontrollera lagenligheten, är behöriga att ex officio ta upp en rättslig grund till prövning.

12 — Dom harmoniseringskontoret/Kaul (C-29/05 P, EU:C:2007:162, punkt 55).

52. I enlighet med rättegångsreglerna kan tribunalen ex officio fatta beslut avseende huruvida den uppenbart saknar behörighet att pröva en ansökan eller huruvida det är uppenbart att talan inte kan tas upp till sakprövning eller, i förekommande fall, huruvida talan uppenbart saknar rättslig grund. [13] Tribunalen får även på eget initiativ pröva om talan ska avvisas till följd av att det föreligger rättegångshinder som inte kan avhjälpas, [14] det vill säga åsidosättande av ett nödvändigt villkor för att talan ska kunna tas upp till sakprövning, såsom att det föreligger en rättsakt mot vilken talan kan väckas, [15] att talerätt föreligger [16] eller att fristerna rörande förfarandet iakttagits. [17]

53. Domstolen har dessutom fastställt en skillnad mellan dels grunder avseende den angripna rättsaktens materiella lagenlighet, vilka avser åsidosättande av en rättsregel om tillämpningen av EUF-fördraget och vilka unionsdomstolen kan pröva endast om de har åberopats av parterna, dels grunder avseende den angripna rättsaktens formella lagenlighet, vilka avser åsidosättande av väsentliga formföreskrifter och avser tvingande rätt och ska prövas ex officio av unionsdomstolen. [18] De oegentligheter som i sistnämnda fall påverkar rättsaktens form eller vilket förfarande som ska följas undergräver rättigheter för tredje man eller de personer till vilka rättsakten är riktad eller kan påverka innehållet i nämnda rättsakt. [19] Det kan till exempel röra sig om att en rättsakt inte bestyrkts på ett korrekt sätt [20] eller att en rättsakt inte delgivits [21].

54. Domstolen har bekräftat att bristande behörighet hos upphovsmannen till den angripna rättsakten [22] och avsaknad av motivering eller otillräcklig motivering av rättsakten [23] utgör grunder avseende tvingande rätt som unionsdomstolen kan och till och med ska pröva ex officio, även om parterna inte har framställt något yrkande därom.

55. Vid en talan om ogiltigförklaring kan unionsdomstolen således inte anklagas för att gå utanför ramen för tvisten, överskrida sina befogenheter, döma utöver vad som har yrkats av parterna (*ultra petita*) eller åsidosätta rättegångsordningen när den ex officio prövar en grund som avser lagenligheten hos den rättsakt som det har yrkats ska ogiltigförklaras. [24]

56. I de olika situationer som avses i rättspraxis är den felaktighet som den angripna rättsakten är behäftad med tillräckligt allvarlig för att motivera att den beivras av unionsdomstolen, trots att den inte åberopats av sökanden. När en angripen rättsakt strider mot rättskraftsprincipen eller har antagits med åsidosättande av en väsentlig formföreskrift eller en grundläggande rättighet, saknar det betydelse huruvida rättsakten också innehåller andra fel som sökanden anfört till stöd för sin talan om ogiltigförklaring. Skyddet av unionens rättsordning och de grundläggande rättigheterna möjliggör och, i förekommande fall, kräver att den domstol som ska pröva lagenligheten konstaterar att den ifrågavarande rättsakten innehåller ett fel som under alla omständigheter medför att den ska ogiltigförklaras.

13 — Se artikel 126 i tribunalens rättegångsregler.

14 — Se artikel 129 i tribunalens rättegångsregler.

15 — Beslut ISAE/VP och Interdata/kommissionen (C-130/91, EU:C:1992:7, punkt 11).

16 — Dom Italien/kommissionen (C-298/00 P, EU:C:2004:240, punkt 35) och dom Regione Siciliana/kommissionen (C-417/04 P, EU:C:2006:282, punkt 36).

17 — Dom Politi/ETF (C-154/99 P, EU:C:2000:354, punkt 15 och där angiven rättspraxis) och dom Evropaïki Dynamiki/kommissionen (C-469/11 P, EU:C:2012:705, punkt 50 och där angiven rättspraxis).

18 — Dom kommissionen/Sytraval och Brink's France (C-367/95 P, EU:C:1998:154, punkt 67 och där angiven rättspraxis) och dom kommissionen/Irland m.fl. (C-89/08 P, EU:C:2009:742, punkt 40).

19 — Denna definition är hämtad från Rideau, J., "Recours en annulation", *Jurisclasseur Europe*, häfte 331, punkt 22.

20 — Dom kommissionen/Solvay (C-287/95 P och C-288/95 P, EU:C:2000:189, punkt 55).

21 — Dom Hoechst/kommissionen (C-227/92 P, EU:C:1999:360, punkt 72).

22 — Dom Salzgitter/kommissionen (C-210/98 P, EU:C:2000:397, punkt 56 och där angiven rättspraxis) och beslut Planet/kommissionen (T-320/09, EU:T:2011:172, punkt 41 och där angiven rättspraxis).

23 — Dom kommissionen/Irland m.fl. (C-89/08 P, EU:C:2009:742, punkt 34 och där angiven rättspraxis).

24 — Dom kommissionen/Irland m.fl. (C-89/08 P, EU:C:2009:742, punkt 35).

57. Det står klart att det för utövande av denna behörighet inte kan krävas att felet omfattas av de grunder och argument som åberopats av parterna. Ett sådant villkor skulle strida mot själva ändamålet med domstolens behörighet att pröva en grund ex officio, vilket är att avhjälpa parternas underlåtelse när en tvingande rättsregel åsidosatts.

58. Av de handlingar som i förevarande fall ingavs till tribunalen framgår att det anslutningsöverklagande som ingavs av LG på grundval av artikel 8.3 i förordning nr 216/96 inte uppfyllde de villkor avseende tidsfrist och form som ska vara uppfyllda för att ett överklagande ska kunna tas upp till prövning.

59. Av det omtvistade beslutet framgår också tydligt att överklagandenämnden, trots att den i punkt 13 uttryckligen uttalade sig om huruvida det överklagande som ingetts av BSH kunde tas upp till prövning, inte vid något tillfälle prövade huruvida det anslutningsöverklagande som ingetts av LG kunde tas upp till prövning, och detta trots att det omtvistade beslutet grundar sig på uppgifter som anförts av LG.

60. Hur kan ett överklagande bifallas om det inte först har prövats huruvida det kan tas upp till sakprövning?

61. Det måste erkännas att detta är en problematisk fråga, eftersom det råder stor förvirring beträffande räckvidden av artikel 8.3 i förordning nr 216/96 och vilka förfarandebestämmelser som gäller för ingivande av ett sådant överklagande.

62. Med detta sagt åsidosatte överklagandenämnden, oavsett omständigheterna, regel 49.1 i förordning nr 2868/95 genom att underlåta att pröva huruvida det överklagande som ingetts av LG kunde tas upp till prövning. I nämnda bestämmelse anges att ”[o]m överklagandet inte uppfyller artiklarna [58–60 i förordning nr 207/2009] och regel 48.1 c och 48.2 [om innehållet i överklaganden], skall [överklagandenämnden] avvisa överklagandet”.

63. Genom att avgöra överklagandet överskred överklagandenämnden även gränserna för sin behörighet, eftersom ett överklagande föreligger endast om det ingetts lagenligt.

64. Innan tribunalen prövade de grunder avseende ogiltigförklaring som hade åberopats av parterna borde den således ex officio ha prövat huruvida överklagandenämnden var behörig att anta det omtvistade beslutet.

65. Av handlingarna i målet framgår dessutom tydligt att det omtvistade beslutet antogs utan att BSH först hade haft möjlighet att yttra sig över det anslutningsöverklagande som ingetts av LG, vilket utan tvekan innebär att motiveringen till beslutet innehåller en felaktighet. Denna underlåtenhet är desto mer flagrant som det är uppenbart att de uppgifter som LG anförde i sitt anslutningsöverklagande var avgörande för förfarandets utgång, eftersom överklagandenämnden ändrade invändningsenhetens beslut till nackdel för BSH.

66. På grundval av ovan angivna rättspraxis har domstolen upprepade gånger slagit fast att det skulle strida mot en grundläggande rättsprincip om ett rättsligt avgörande grundades på omständigheter och handlingar som parterna, eller en av parterna, inte kunnat ta del av, och beträffande vilka parterna eller parten inte kunnat tillkännage sin ståndpunkt.

67. Tribunalen var således, i avsaknad av en prövning av överklagandenämndens behörighet, skyldig att ex officio pröva huruvida det omtvistade beslutet var lagenligt mot bakgrund av den grundläggande principen om rätten att yttra sig och den kontradiktoriska principen såväl som artiklarna 63.2 och 75 andra meningen i förordning nr 207/2009.

68. Av ovan angivna skäl föreslår jag följaktligen att domstolen upphäver den överklagade domen.

## VI – **Följderna av ett upphävande av den överklagade domen**

69. Vid ett upphävande av den överklagande domen kan domstolen enligt artikel 61 i stadgan för Europeiska unionens domstol antingen återförvisa ärendet till tribunalen för avgörande eller själv slutligt avgöra ärendet, om detta är färdigt för avgörande.

70. Jag anser att ärendet är färdigt för avgörande på grundval av de båda rättsliga grunder som jag föreslagit att domstolen ska pröva ex officio.

71. När det för det första gäller huruvida överklagandenämnden var behörig att ändra invändningsenhetens beslut med avseende på de varor som angavs i LG:s anslutningsöverklagande, rör denna fråga huruvida detta överklagande kunde tas upp till sakprövning, och den har diskuterats av BSH och harmoniseringskontoret i deras skriftliga inlagor och under förhandlingen vid domstolen.

72. När det för det andra gäller huruvida BSH:s rätt till försvar har åsidosatts i det omtvistade beslutet, eftersom BSH inte fick yttra sig, har även denna fråga varit föremål för ett kontradiktoriskt förfarande vid domstolen.

73. Jag föreslår att domstolen ex officio prövar grunden avseende att överklagandenämnden saknade behörighet att anta det omtvistade beslutet.

74. Subsidiärt kommer jag även att behandla grunden avseende att sökandens rätt att yttra sig och den kontradiktoriska principen åsidosattes inom ramen för förfarandet för antagande av beslutet.

### A – *Huruvida överklagandenämnden saknade behörighet att anta det omtvistade beslutet*

#### 1. Parternas argument

75. BSH har hävdat att det inte förelåg ett överklagande som kunde tas upp till prövning och som kunde ligga till grund för att avslaget på registreringsansökan utvidgades utöver invändningsenhetens beslut. BSH har gjort gällande att LG varken ingav överklagandet inom den tidsfrist som föreskrivs i artikel 60 i förordning nr 207/2009 eller betalade den föreskrivna avgiften.

76. Harmoniseringskontoret har för det första gjort gällande att BSH:s argument, att LG inte framställde något uttryckligt yrkande i sitt svar på överklagandet av den 31 oktober 2012, är ogrundat, och att ett sådant yrkande klart och tydligt framställdes. Det är för övrigt inte nödvändigt att uttryckligen använda ordet ”yrkande” eller uttryckligen åberopa artikel 8.3 i förordning nr 216/96. Det räcker att det av yttrandet som helhet tydligt framgår att och i vilken omfattning parten i fråga vill överklaga invändningsenhetens beslut.

77. Harmoniseringskontoret har vidare påpekat att det av ordalydelsen i artikel 8.3 i förordning nr 216/96 framgår att motparten, under förfarandet vid harmoniseringskontorets överklagandenämnd, i sitt svar på överklagandet kan utöva sin rättighet att invända mot det överklagade beslutet. Det är således möjligt att redan på grundval av ställningen som motpart invända mot giltigheten av invändningsenhetens beslut. Denna rättighet är, enligt nämnda bestämmelse, dessutom inte begränsad till de grunder som redan anförts i överklagandet. Det förhållandet att motparten själv kan överklaga det aktuella beslutet nämns dock inte. Båda rättsmedlen kan användas för att invända mot ett beslut om att bifalla en invändning och avslå en registreringsansökan, såsom det har bekräftats i domen Intesa Sanpaolo/harmoniseringskontoret – MIP Metro (COMIT). [25]

25 — T-84/08, EU:T:2011:144, punkt 23.

78. Harmoniseringskontoret har slutligen hävdat att denna slutsats inte påverkar de förfarandebestämmelser som föreskrivs i förordning nr 207/2009, bland annat den bestämmelse enligt vilken en part får överklaga ett beslut som gått honom emot i första instans. I den mån motparten väljer att inge ett ”anslutningsöverklagande”, i den mening som avses i artikel 8.3 i förordning nr 216/96, är vidhållandet av detta överklagande oupplösligen knutet till klagandens vidhållande av sitt överklagande, till skillnad från när ett överklagande inges enligt bestämmelserna i förordning nr 207/2009. Motparten riskerar således att ”anslutningsöverklagandet” delar samma öde som klagandens överklagande och att det, eftersom det är ”accessoriskt” till överklagandet, blir ogiltigt om klaganden drar tillbaka sitt överklagande.

## 2. Bedömning

79. Samtliga parter i tvisten har medgett, för det första, att det överklagande som ingavs av den invändande parten syftade till en omprövning av invändningsenhetens beslut med avseende på varor som inte hade angetts i sökandens överklagande, för det andra, att det ingavs närmare sex månader efter det att den invändande parten delgivits invändningsenhetens beslut,[26] för det tredje, att överklagandeavgiften dessutom inte erlagts och, för det fjärde, att överklagandenämnden delvis biföll LG:s yrkande och avgjorde tvisten till nackdel för BSH utan att BSH först hade getts tillfälle att yttra sig.

80. Ovannämnda förfarande strider inte endast mot förfarandebestämmelserna i förordning nr 207/2009 och dess genomförandebestämmelser, utan utgör även ett allvarligt åsidosättande av sökandens rättigheter och de förfarandegarantier som stadfästs i stadgan.

81. Förfarandet i fråga är ett resultat av den stora förvirring som råder kring räckvidden av artikel 8.3 i förordning nr 216/96.

82. Åtminstone på denna punkt instämmer jag i den åsikt som Europeiska kommissionen uttryckte vid förhandlingen, när den påpekade att denna bestämmelse ”juridiskt är ganska otydlig” och till och med kan ”betecknas som ’aningen rudimentär’”. Detta förklarar inte endast de fel som behäftar det omtvistade beslutet och gör att det är rättsstridigt, utan även, i en vidare bemärkelse, harmoniseringskontorets inkonsekventa beslutspraxis.[27]

83. I samband med översynen av förordning nr 207/2009 som skett genom förordning (EU) 2015/2424[28], vilken kommer att träda i kraft den 23 mars 2016, har kommissionen överfört den bestämmelse som framgår av artikel 8.3 i förordning nr 216/96 till artikel 60 i förordning nr 207/2009, med den i skäl 28 i förordning 2015/2424 angivna anmärkningen att ”[e]rfarenheten från tillämpningen av det gällande EU-varumärkessystemet har visat potentialen för förbättring av vissa aspekter av förfarandet” och att ”[f]öljaktligen bör vissa åtgärder vidtas för att … öka den rättsliga säkerheten och förutsägbarheten”.

84. Det måste medges att denna inkonsekventa beslutspraxis även beror att praxis skiljer sig mellan tribunalens olika avdelningar.

26 — Invändningsenhetens beslut delgavs den 3 maj 2012.

27 — Beslut av harmoniseringskontorets fjärde överklagandenämnd av den 9 augusti 2012, Zoo sport, punkt 10 (”cross-appeal”).

28 — Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2424 av den 16 december 2015 om ändring av förordning nr 207/2009 och av förordning nr 2868/95 samt om upphävande av kommissionens förordning (EG) nr 2869/95 om de avgifter som skall betalas till Byrån för harmonisering inom den inre marknaden (varumärken, mönster och modeller) (EUT L 341, 2015, s. 21).

85. I domen Intesa Sanpaolo/harmoniseringskontoret – MIP Metro (COMIT),[29] som harmoniseringskontoret har grundat sig på, ansåg tribunalens fjärde avdelning att det genom artikel 8.3 i förordning nr 216/96 har inrättats ett parallellt rättsmedel till det som anges i artikel 60 i förordning nr 207/2009. Tribunalens fjärde avdelning drog denna slutsats på grundval av följande mycket kortfattade analys[30]:

”… Enligt artikel 8.3 i förordning nr 216/96 är [svarandens rättighet att invända mot giltigheten hos invändningsenhetens beslut] inte begränsad till de grunder som redan anförts i överklagandet. I denna bestämmelse behandlas nämligen en begäran som avser en del i beslutet som inte berörs i överklagandet. Det förhållandet att svaranden själv kunde ha överklagat det aktuella beslutet nämns inte i bestämmelsen. Båda dessa rättsmedel kan användas för att få till stånd en prövning av ett beslut att bifalla en invändning och avslå en registreringsansökan.”

86. Tribunalen har bekräftat denna analys i sin dom Meica/harmoniseringskontoret – Salumificio Fratelli Beretta (STICK MiniMINI Beretta)[31]. Tribunalen gjorde i nämnda dom en mer detaljerad analys av artikel 8.3 i förordning nr 216/96 och utredde noggrant sambandet mellan denna bestämmelse och det rättsmedel som avses i artikel 60 i förordning nr 207/2009. Jag är emellertid inte säker på att artikel 8.3 i förordning 216/96 i sin aktuella lydelse verkligen medför en möjlighet till ett parallellt rättsmedel.

87. Jag anser att flera skäl talar emot denna slutsats, närmare bestämt ordalydelsen i artikel 8.3 i förordning nr 216/96, det sammanhang som nämnda bestämmelse ingår i och frånvaron av regler och tillräckliga processuella garantier som gör att parternas rättssäkerhet verkligen skyddas.

88. Räckvidden av artikel 8.3 i förordning nr 216/96 och reglerna för hur den ska tillämpas ska till att börja med fastställas med beaktande av de bestämmelser om ingivande av överklaganden till harmoniseringskontorets överklagandenämnder som föreskrivs i förordningarna nr 207/2009 och 2868/95.

89. I avdelning VII i förordning nr 207/2009, som har rubriken ”Överklaganden”, fastställs de grundläggande principer som är tillämpliga vid överklaganden av bland annat beslut fattade av invändningsenheterna. I artikel 60 i förordningen fastställs de villkor avseende tidsfrist och form som gäller vid ingivandet av överklaganden. Där anges att överklagandet ska framställas skriftligen inom två månader från dagen för delgivning av beslutet och att det inte ska anses ha givits in förrän överklagandeavgiften har betalats. På den blankett som klaganden kan använda för att inge sitt överklagande erinras om dessa principer.[32]

90. I det femte skälet i förordning nr 2868/95 anges att den innehåller de regler som är nödvändiga för genomförande av bestämmelserna i förordning nr 207/2009. Vad gäller förfarandebestämmelserna innehåller avdelning X kompletterande regler om ingivande och prövning av överklaganden.

91. Med avseende på de villkor avseende tidsfrist och form som anges i artikel 60 i förordning nr 207/2009 har unionslagstiftaren i regel 49 i förordning nr 2868/95 preciserat att ett överklagande ska avvisas om villkoren inte iakttagits. Beträffande överklagandeavgiften anges det att den ska erläggas innan tidsfristen för inlämning av överklagandet enligt artikel 60 har löpt ut och att överklagandet i annat fall inte ska anses vara inlämnat.

29 — T-84/08, EU:T:2011:144.

30 — Punkt 23.

31 — T-247/14, EU:T:2016:64. I nämnda mål hade klaganden i förevarande mål, som i nämnda mål var svarande, i det svar som ingavs med stöd av artikel 8.3 i förordning nr 216/96, yrkat att invändningsenhetens beslut skulle ändras. Tvärtemot vad som är fallet i förevarande mål förklarade överklagandenämnden då att detta yrkande inte kunde upptas till sakprövning, eftersom de innebar en utvidgning av tvisteföremålet och inte uppfyllde villkoren i artikel 60 i förordning nr 207/2009.

32 — Blanketten är tillgänglig på harmoniseringskontorets webbplats.

92. Förordning nr 216/96 ingår i denna systematik. Enligt sjätte skälet i förordning nr 216/96 syftar den till att ”komplettera” genomförandebestämmelserna till förordning nr 207/2009, vilka antogs redan i förordning nr 2868/95, bland annat vad gäller överklagandenämndernas organisation och det muntliga förfarandet. Dess syfte är således inte att ersätta bestämmelserna i förordningarna nr 207/2009 och nr 2868/95 och inte heller att skapa en *lex specialis* för överklaganden som inges till harmoniseringskontorets överklagandenämnder. Detta skulle vara meningslöst, eftersom de förfarandebestämmelser som är tillämpliga på sådana överklaganden fastställs i artikel 60 i förordning nr 207/2009, såsom jag angett ovan.

93. I artikel 8.2 och 8.3 i förordning nr 216/96, under rubriken ”Förfarandet”, fastställs de bestämmelser som är tillämpliga på ingivande av inlagor till överklagandenämnden, vad gäller såväl inlagor med grunderna för överklagandet, svar på överklagandet och genmälen från parterna.

94. I artikel 8.2 i förordning nr 216/96 anges att ”[i] tvåpartsförfaranden ... får sammanställningen av grunderna för överklagandet och motpartens svar på denna kompletteras med ett genmäle från klaganden som skall inkomma inom två månader efter det att klaganden underrättats om svaret på överklagandet samt ett genmäle från motparten som skall inkomma inom två månader efter det att motparten underrättats om klagandens genmäle”.

95. Unionslagstiftaren har vidare i artikel 8.3 i samma förordning – vars räckvidd här ska granskas – preciserat att ”svaranden i sitt svar på överklagandet [får] begära att en del i det omtvistade beslutet som inte berörs i överklagandet ogiltigförklaras eller ändras. En sådan begäran skall förfalla om klaganden drar tillbaka överklagandet”.

96. Tribunalen har, såsom jag påpekat ovan, tolkat denna bestämmelse som att den medför en möjlighet till ett parallellt rättsmedel, som samexisterar med det rättsmedel som följer av artikel 60 i förordning nr 207/2009 och som ger svaranden möjlighet att ifrågasätta beslut som fattats av harmoniseringskontorets invändningsenheter genom att anföra nya grunder i sitt svar på sökandens ursprungliga talan.

97. Tribunalen förefaller i sin dom Meica/OHMI – Salumificio Fratelli Beretta (STICK MiniMINI Beretta[33] implicit tolka artikel 8.3 i förordning nr 216/96 som att den gäller anslutningsöverklaganden. Tribunalen har nämligen tydligt förklarat att denna bestämmelse inte rör den form av ”självständigt överklagande” som föreskrivs i artikel 60 i förordning nr 207/2009, och som är ”det enda rättsmedel genom vilket klaganden säkert kan göra sina anmärkningar gällande”.[34]

98. Artikel 8.3 i förordning nr 216/96 kan emellertid inte anses ha infört en möjlighet till ett sådan anslutningsöverklagande eller någon talan över huvud taget, och detta främst av två skäl.

99. För det första är det inte mycket som talar för att en genomförandeförordning som antagits av kommissionen, och vars främsta syfte, enligt sjätte skälet i samma förordning, är att reglera överklagandenämndernas organisation och det muntliga förfarandet, skulle vara ett lämpligt medel för att införa en ny form av talan, som hitintills inte förekommit i gemenskapens successiva varumärkesförordningar.

33 — T-247/14, EU:T:2016:64.

34 — Punkterna 22 och 24.

100. Dessutom, och detta är helt avgörande, har unionslagstiftaren inte definierat regler och processuella garantier rörande detta eventuella nya rättsmedel, trots att dessa frågor systematiskt har reglerats vad rör samtliga hittills i unionsrätten förekommande rättsmedel, inbegripet vad gäller anslutningsöverklaganden. [35]

101. Det är viktigt att betona att det i förordning nr 216/96 – såsom tribunalen för övrigt konstaterat i sin dom Meica/OHMI – Salumificio Fratelli Beretta (STICK MiniMINI Beretta) [36] – över huvud taget inte förekommer sådana regler som med nödvändighet måste finnas vad avser en möjlighet att väcka talan, särskilt regler om formkrav för ansökan, tidsfrister för att väcka talan och villkoren rörande svaromål.

102. Artikel 8.2 i förordning 216/96 fastställer visserligen en frist för klagandens genmäle på motpartens svar på överklagandet. Jag konstaterar emellertid att det inte sägs något om en frist inom vilken detta svar – vilket eventuellt ska anses innehålla ett anslutningsöverklagande – måste inges. Jag vill dessutom påpeka att även om det i denna bestämmelse talas om regler som ska tillämpas på skriftväxlingen avseende sökandens huvudöverklagande, sägs inget över huvud taget om möjligheten att svara på nya omständigheter som tas upp i ett eventuellt anslutningsöverklagande. Ordalydelsen i artikel 8 i nämnda förordning säkerställer enligt min mening inte den tydlighet och rättssäkerhet som är av sådan vikt vad gäller ett rättsmedel [37], och detta gäller än mindre för parternas rättssäkerhet i domstolsförfaranden.

103. För att säkerställa en god rättskipning och iakttagande av vardera partens processuella rättigheter samt säkerställa att beslut från myndigheter och domstolar vinner laga kraft, och därmed skydda allmänintresset, [38] är det nödvändigt att det i bestämmelsen i fråga hänvisas till dessa regler, antingen genom ett uttryckligt omnämnande av dem eller genom en hänvisning till andra förfarandebestämmelser.

104. Parterna måste ges möjlighet att ta del av bestämmelserna om överklagandets form och tidsfristen för ingivande, i syfte att säkerställa att det kan tas upp till sakprövning, och parterna ska även ha möjlighet att inkomma med inlagor i syfte att säkerställa sitt försvar.

105. I förevarande mål framgår det att överklagandenämnden utan restriktioner tillät att LG genom sitt svar på överklagandet ändrade förfarandets räckvidd utan att BSH tilläts att inge genmäle. Det är vidare utrett att BSH, genom att ensam betala överklagandeavgift enligt artikel 60 i förordning nr 207/2009, slutligen finansierat en *reformatio in pejus*, eftersom överklagandenämnden biföll LG:s yrkanden.

106. Mot bakgrund av det ovan anförda kan vi med rätta fråga oss huruvida unionslagstiftaren avsåg att genom artikel 8.3 i förordning nr 216/96 inrätta ett nytt rättsmedel parallellt med det överklagandeförfarande som föreskrivs i artikel 58 och följande artiklar i förordning nr 207/2009.

107. Unionslagstiftarens ambition var mer blygsam.

108. Förfarandebestämmelsen i artikel 8.3 i förordning nr 216/96 tillåter endast att motparten inkommer med nya faktiska och rättsliga omständigheter rörande de varor och tjänster som angetts i överklagandet, det vill säga som omfattas av det överklagande som ingetts av klaganden i enlighet med artikel 60 i förordning nr 207/2009.

35 — Se bland annat de särskilda bestämmelserna i domstolens rättegångsregler som avses i avdelning V kapitel 3 i med rubriken ”Anslutningsöverklagandets form och innehåll samt däri framställda yrkanden” och kapitel 4 med rubriken ”Inlagor med anledning av ett anslutningsöverklagande” (artiklarna 176-180).

36 — T-247/14, EU:T:2016:64.

37 — Se, för ett liknande resonemang, dom Moussis/kommissionen (227/83, EU:C:1984:276, punkt 12) och dom Barcella m.fl./kommissionen (191/84, EU:C:1986:197, punkt 12).

38 — Dom Evropaïki Dynamiki/kommissionen (C-469/11 P, EU:C:2012:705, punkt 50 och där angiven rättspraxis).

109. När överklagandet endast avser en del av varorna och tjänsterna i registreringsansökan, såsom är fallet i förevarande mål, innebär överklagandet att harmoniseringskontorets överklagandenämnd får göra en ny prövning i sak av invändningen. Denna prövning får dock endast avse nämnda varor eller tjänster. [39]

110. När motparten under omständigheterna i förevarande mål ingav ett anslutningsöverklagande vars föremål gick långt utöver de gränser som bestämts i överklagandet är det uppenbart att förfarandebestämmelserna kringgåtts.

111. Ett överklagande måste inges inom den tidsfrist och i den form som föreskrivs i artikel 60 i förordning nr 207/2009.

112. Det ska erinras om att enligt denna artikel har motparten två månader på sig från dagen för delgivning av invändningsenhetens beslut att inge sitt överklagande och ska dessutom erlägga en överklagandeavgift.

113. Tidsfristen på två månader utgör tvingande rätt. Den är avsedd att säkerställa att invändningsenhetens beslut vinner laga kraft när det inte överklagats, vilket säkerställer rättssäkerheten och även skyddar allmänintresset. [40]

114. När den tidsfrist som anges i artikel 60 i förordning nr 207/2009 väl har löpt ut är det inte längre möjligt att utvidga överklagandets omfattning utöver det som bestämts i överklagandet. Överklagandenämnden kan då inte längre vidta en ny prövning i sak av invändningen med avseende på de varor som angetts i motpartens överklagande, eftersom invändningsenhetens beslut i denna fråga har vunnit laga kraft.

115. I förevarande mål inkom LG emellertid först den 31 oktober 2012 med sitt svar på överklagandet, i vilket det även yrkades omprövning av invändningsenhetens beslut med avseende på varor som omfattades av klasserna 7, 9 och 11, trots att invändningsenhetens beslut hade delgivits den 3 maj 2012. LG betalade dessutom ingen överklagandeavgift.

116. Enligt regel 49.1 i förordning nr 2868/95 borde överklagandenämnden ha avvisat detta överklagande, eftersom det inte uppfyllde de villkor som anges i artikel 60 i förordning nr 207/2009.

117. Det enda överklagande som kan anses ha inkommit till överklagandenämnden är det som BSH ingav avseende invändningsenhetens beslut, i den del denna hade bifallit invändningen och hade avslagit BSH:s registreringsansökan avseende elektrisk rengöringsutrustning för hushållet, inbegripet dammsugare och apparater för uppsugning av torrt och fuktigt avfall, som omfattas av klass 7.

118. Genom att ta upp LG:s överklagande till sakprövning, och bifalla yrkandena i detsamma, åsidosatte överklagandenämnden således de ovannämnda bestämmelserna.

119. Det omtvistade beslutet ska således ogiltigförklaras av detta skäl.

120. Jag kommer nu att subsidiärt behandla grunden avseende att rätten att yttra sig och den kontradiktoriska principen har åsidosatts.

39 — Dom Völkl/harmoniseringskontoret – Marker Völkl (VÖLKL) (T-504/09, EU:T:2011:739, punkt 54).

40 — Se den rättspraxis som anges ovan i fotnot 37.

B – *Huruvida rätten att yttra sig och den kontradiktoriska principen har åsidosatts*

121. Det har i förevarande mål inte bestritts att yttrandena i LG:s svar på överklagandet utgjorde mycket mer än endast försvarsgrunder, eftersom de på ett betydande sätt utvidgade föremålet för tvisten. Detta var skälet till att överklagandenämnden tolkade yttrandena i LG:s svar på överklagandet som ett ”anslutningsöverklagande” som ingetts enligt artikel 8.3 i förordning nr 216/96.

122. Genom det omtvistade beslutet biföll överklagandenämnden delvis anslutningsöverklagandet, utan att emellertid först ge BSH tillfälle att yttra sig.

123. Under förhandlingen vid domstolen bekräftade harmoniseringskontoret att ett förfarandefel förekommer i det omtvistade beslutet vilket gör att det är rättsstridigt, eftersom det skriftliga förfarandet avslutades efter det att LG:s anslutningsöverklagande ingetts, utan att BSH först hade beretts tillfälle att yttra sig.

124. Av omständigheterna i förevarande mål framgår tydligt att överklagandenämnden inte beaktade samtliga konsekvenser av ingivandet av ett överklagande som den själv har betecknat som ett ”anslutningsöverklagande”. Överklagandenämnden underlät att erbjuda sökanden de förfarandegarantier som gäller vid ingivandet av ett sådant överklagande och åsidosatte sökandens rätt till försvar genom att inte i det skedet av förfarandet ge sökanden tillfälle att svara på de nya argument som anförts av den invändande parten.

125. Överklagandenämnden åsidosatte därigenom artikel 63.2 och artikel 75 andra meningen i förordning nr 207/2009.

126. Enligt artikel 63.2 i denna förordning är harmoniseringskontorets överklagandenämnd skyldig att vid prövningen av ett överklagande vid behov anmoda parterna att inom viss tid avge yttrande över skrivelser från överklagandenämnden eller inlaga från annan part.

127. Enligt artikel 75 andra meningen i samma förordning får överklagandenämnden dessutom endast grunda sina beslut på omständigheter som parterna har haft tillfälle att yttra sig över.

128. Av fast rättspraxis framgår att dessa bestämmelser syftar till att, såvitt avser gemenskapens varumärkesrätt, uppfylla kraven avseende den rätt till en rättvis prövning som anges i artikel 41 i stadgan, bland annat kraven avseende iakttagande av rätten till försvar enligt artikel 41.2 a.[41]

129. I dessa bestämmelser stadfästs särskilt rätten att yttra sig och iakttagandet av den kontradiktoriska principen, vilka utgör grundläggande unionsrättsliga principer.[42]

130. Dessa principer ska iakttas vid alla förfaranden som kan utmynna i ett beslut från offentliga myndigheter, som på ett märkbart sätt påverkar en persons intressen,[43] och detta även om särskilda bestämmelser saknas.

131. Rätten att yttra sig innebär att den berörda personen ska ges tillfälle att på ett ändamålsenligt sätt framföra sina synpunkter och den avser samtliga rättsliga och faktiska omständigheter som ligger till grund för beslutet.[44]

41 — Dom Moonich Produktkonzepte & Realisierung/harmoniseringskontoret – Thermofilm Australia (HEATSTRIP) (T-184/12, EU:T:2014:621, punkterna 35–37 och där angiven rättspraxis) och dom DTL Corporación/harmoniseringskontoret – Vallejo Rosell (Generia) (T-176/13, EU:T:2014:1028, punkterna 28 och 29 och där angiven rättspraxis). Se även dom Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164, punkterna 25 och 26).

42 — Dom Bertelsmann och Sony Corporation of America/Impala (C-413/06 P, EU:C:2008:392, punkt 61).

43 — Se, för ett liknande resonemang, dom kommissionen/Irland m.fl. (C-89/08 P, EU:C:2009:742, punkt 50 och där angiven rättspraxis).

44 — Beslut DTL Corporación/harmoniseringskontoret (C-62/15 P, EU:C:2015:568, punkt 45 och där angiven rättspraxis).

132. Den kontradiktoriska principen innebär att parterna i ett förfarande har rätt att få ta del av bevisning och yttranden som ingivits till domstolen av motparten och att yttra sig däröver. [45] Den utgör således hinder för att en myndighet grundar sitt beslut på omständigheter och handlingar som endera parten inte har kunnat ta del av och beträffande vilka parten i fråga således inte har kunnat tillkännage sin ståndpunkt.

133. Iakttagandet av dessa principer innebär att tillfälle måste ges att diskutera samtliga uppgifter som ligger till grund för ett beslut av den myndighet eller domstol vid vilken talan har väckts. Harmoniseringskontoret kan således endast grunda sina beslut på faktiska eller rättsliga omständigheter som parterna har kunnat yttra sig om. Lösningen av en tvist föregås nödvändigtvis av myndighetens eller domstolens bedömning, vilken enbart kan stärkas och finna stöd i eller, i förekommande fall, kullkastas genom parternas yttranden. Detta möjliggör för myndigheten eller domstolen att göra en helt opartisk bedömning med full kännedom om omständigheterna i såväl faktiskt som rättsligt hänseende. En tappande part som inte getts tillfälle att yttra sig kan förledas att tro att domstolen var på motpartens sida, eftersom den inte getts tillfälle att försvara sig. Vidare möjliggör det för myndigheten eller domstolen att i vederbörlig ordning motivera sitt beslut i enlighet med artikel 75 i förordning nr 207/2009.

134. Iakttagandet av dessa bestämmelser är desto viktigare inom ramen för tvister som avser gemenskapsvarumärken, eftersom harmoniseringskontorets överklagandenämnd, såsom domstolen har erinrat om, till följd av överklagandet ska göra en ny, fullständig prövning av invändningen i sak, det vill säga både en rättslig prövning och en prövning av de faktiska omständigheterna. [46]

135. Enligt fast rättspraxis ska harmoniseringskontoret utöva sin behörighet i enlighet med de allmänna principerna i unionsrätten. [47]

136. I riktlinjerna angående förfarandena vid harmoniseringskontoret, del A, avsnitt 2 (”Allmänna principer som ska iakttas vid förfarandena”), punkt 2 (”Rätten att yttra sig”), anges att ”[e]nligt den allmänna principen om skydd av rätten till försvar ska en person vars intressen påverkas av ett beslut som fattas av offentliga myndigheter ges tillfälle att yttra sig. Vid alla förfaranden vid [harmoniseringskontoret] ska parterna följaktligen alltid ges möjlighet att tillkännage sin ståndpunkt och anföra försvarsgrunder” och att ”[b]eslut kan endast grundas på skäl eller bevisning avseende vilka parterna har kunnat tillkännage sin ståndpunkt.”

137. Riktlinjerna angående förfarandena vid harmoniseringskontoret utgör en kodifiering av det handlingsmönster som harmoniseringskontoret föresätter sig att följa. De utgör således en egen begränsning från harmoniseringskontorets sida, förutsatt att de är förenliga med överordnade rättsliga bestämmelser, såtillvida som det ankommer på den att följa dessa regler som den själv ålagt sig.

138. Mot bakgrund av det ovan anförda anser jag att överklagandenämnden åsidosatte BSH:s rätt att yttra sig samt den kontradiktoriska principen genom att ompröva invändningsenhetens beslut på grundval av omständigheter som inte hade diskuterats och att den därigenom påverkade BSH:s intressen negativt.

139. Jag anser således att artikel 63.2 och artikel 75 andra meningen i förordning nr 207/2009 har åsidosatts.

45 — Dom kommissionen/Irland m.fl. (C-89/08 P, EU:C:2009:742, punkt 52 och där angiven rättspraxis).

46 — Beslut DTL Corporación/harmoniseringskontoret (C-62/15 P, EU:C:2015:568, punkt 35 och där angiven rättspraxis). I artikel 64.1 i förordning nr 207/2009 anges att harmoniseringskontorets överklagandenämnd ska avgöra överklagandet efter prövning av om överklagandet är befogat och att den därvid kan ”vidta de åtgärder som kunnat vidtas av den enhet som meddelat det överklagade beslutet”, det vill säga den kan själv uttala sig om invändningen och ogilla den, eller förklara att den är befogad, och därmed bekräfta eller ogiltigförklara det beslut som fattats i första instans vid harmoniseringskontoret (dom DTL Corporación/harmoniseringskontoret – Vallejo Rosell (Generia), T-176/13, EU:T:2014:1028, punkt 30).

47 — Dom Agencja Wydawnicza Technopol/harmoniseringskontoret (C-51/10 P, EU:C:2011:139, punkt 73).

140. Åsidosättandet av förfarandebestämmelserna är desto mer beklagligt som det är uppenbart att de omständigheter som LG anförde var avgörande för förfarandets utgång, eftersom överklagandenämnden vid omprövningen av invändningsenhetens beslut delvis biföll LG:s yrkande och i en större del avslog BSH:s ansökan om registrering av varumärket ”compressor technology”.

141. Vid förhandlingen vid domstolen insisterade harmoniseringskontoret på den omständigheten att detta förfarandefel nu har ”rättats till”, eftersom BSH under två års tid, under det skriftliga och muntliga förfarandet vid tribunalen, har haft möjlighet att göra gällande att dess rättigheter åsidosatts.

142. Det ska, för det första, påpekas att detta resonemang visar på en besynnerlig tolkning av begreppet ”rätta till”.

143. Rätten till försvar ska iakttas vid alla förfaranden som kan utmynna i ett beslut från offentliga myndigheter – förvaltningar såväl som domstolar – som på ett märkbart sätt påverkar en persons intressen [48] och den erkänns uttryckligen i harmoniseringskontorets riktlinjer. Således kan harmoniseringskontoret rimligtvis inte undkomma denna skyldighet genom att hänvisa till att rätten att yttra sig iakttagits vid domstol.

144. För att rätta till förfarandefelet borde överklagandenämnden ha gett parterna tillfälle att yttra sig över de nya omständigheterna, vid behov genom att inleda förfarandet på nytt.

145. Det ska, för det andra, påpekas att även detta resonemang har sitt upphov i den rådande förvirringen kring de förfarandegarantier som ska erbjudas när ett anslutningsöverklagande inges av en part och de som är tillämpliga vid enbart ingivande av inlagor.

146. När motparten ger in ett överklagande eller ett anslutningsöverklagande föranleder detta enligt förfarandebestämmelserna automatiskt att en inlaga ska inges. När motparten däremot endast inkommer med ett svar på överklagandet ankommer det på klaganden att lämna in en motiverad anhållan om tillåtelse att inge ett genmäle.

147. I förevarande fall borde överklagandenämnden således, i enlighet med artikel 63.2 i förordning nr 207/2009, uttryckligen ha anmodat BSH att yttra sig över LG:s anslutningsöverklagande.

148. Mot bakgrund av det ovan anförda ska det omtvistade beslutet ogiltigförklaras även på grund av åsidosättandet av BSH:s rätt att yttra sig och av den kontradiktoriska principen, vilka stadfästs i artikel 63.2 och artikel 75 andra meningen i förordning nr 207/2009.

## VII – **Rättegångskostnader**

149. Enligt artikel 137 i domstolens rättegångsregler, som är tillämplig på mål om överklagande enligt artikel 184.1 i samma regler, ska domstolen besluta om rättegångskostnader i den dom eller det beslut genom vilket målet avgörs slutligt.

150. Även om domstolen i förevarande fall upphäver den överklagade domen, föreslår jag att den bifaller BSH:s överklagande och ogiltigförklarar det omtvistade beslutet. Jag föreslår följaktligen att harmoniseringskontoret ska förpliktas att ersätta BSH:s rättegångskostnader såväl i första instans som i målet om överklagande, i enlighet med BSH:s yrkanden.

48 — Dom kommissionen/Irland m.fl. (C-89/08 P, EU:C:2009:742, punkt 50 och där angiven rättspraxis).

## VIII – **Förslag till avgörande**

151. Mot bakgrund av det ovan anförda föreslår jag att domstolen beslutar följande:

1) Den dom som meddelades av Europeiska unionens tribunal den 4 december 2014 i mål T-595/13 (EU:T:2014:1023), BSH/harmoniseringskontoret – LG Electronics (COMPRESSOR TECHNOLOGY), upphävs.

2) Det beslut som meddelades av första överklagandenämnden vid Kontoret för harmonisering inom den inre marknaden (varumärken, mönster och modeller) (harmoniseringskontoret) den 5 september 2013 (ärende R 1176/2012-1), i dess lydelse enligt beslutet om rättelse av den 3 december 2013, ogiltigförklaras.

3) Harmoniseringskontoret ska ersätta rättegångskostnaderna, såväl i första instans som i målet om överklagande.